

Ćwiczenia percepcji wzrokowej i orientacji przestrzennej

1. Dobieranie par jednakowych obrazków. Do ćwiczenia potrzebny jest komplet obrazków, w którym po dwa są jednakowe. W czasie jednorazowego ćwiczenia na jedno dziecko może przypadać 6 – 10 obrazków. Zadanie jest trudniejsze, gdy dziecko ma wyszukać obrazek do pary wśród większej liczby obrazków.
 - Wersja I Swobodne dobieranie par – ćwiczenie indywidualne. Dajemy dziecku kilka lub kilkanaście par obrazków (każdy jest na oddzielnym kartoniku) i polecamy, by ułożyło po dwa jednakowe.
 - Wersja II Domino obrazkowe. Do tej wersji ćwiczenia powinny być po dwa różne obrazki na podłużnych kartonikach. Z pary jednakowych obrazków jeden powinien znajdować się na kartoniku z lewej strony, a drugi na innym kartoniku z prawej strony. Obrazki muszą być tak rozmieszczone na kartonikach, by przez zestawianie jednakowych obrazków znajdujących się na dwóch różnych kartonikach można było wszystkie ułożyć w jednolity ciąg zaczynając od dowolnego obrazka
2. Układanie obrazków po lewej i prawej stronie. Dla każdej osoby biorącej udział w ćwiczeniu łącznie z prowadzącym zajęcia, potrzebny jest zestaw 6 obrazków i kartka maszynowego papieru. Kartki dzielimy na połowę linią równoległą do dłuższych boków kartki. U góry tuż przy linii po lewej stronie piszemy drukowaną literę L i strzałkę w lewo, a po prawej literę P i strzałkę w prawo.
 - Wersja I Przed dzieckiem kładziemy dwie kartki papieru (przygotowane jak podano wyżej). Kartki leżą jedna pod drugą i ułożone są tak, że linie podziału są prostopadłe do dziecka. Dajemy dziecku zestaw 6 obrazków. (zestaw 6 obrazków ma również osoba prowadząca zajęcia) informujemy dziecko, że będziemy razem układać obrazki na kartkach. Nauczyciel na górnej, dziecko na dolnej. Nauczyciel będzie mówić, w którym miejscu kładziemy obrazek. Dziecko ma uważać i położyć w tym samym miejscu
 - Wersja II Rozpoznawanie i układanie obrazków według instrukcji słownej Bezpośrednio po ułożeniu obrazków i po pokazie pytamy dziecko, jaki obrazek znajduje się w danym miejscu np. „Jaki obrazek leży po lewej stronie u dołu. Po rozpoznaniu obrazka dziecko oddaje go, a dostaje w zamian inny, który kładzie na jego miejscu.

3. Układanie obrazków w szeregu według kolejności w jakiej były pokazywane Na początku informujemy dziecko że będziemy pokazywać kilka obrazków jeden po drugim. Zadaniem dziecka jest uważnie patrzeć i starać się zapamiętać jakie obrazki kolejno będą się ukazywać. Ekspozujemy po trzy obrazki. Dziecko ma powiedzieć jakie obrazki widziało zachowując kolejność obrazków. Jeżeli wymieni wszystkie, ale w innej kolejności, prosimy, aby zapamiętało co było pierwsze, co drugie, a co trzecie.
4. Dobieranie części do całego obrazka Do ćwiczenia przygotowujemy całe obrazki i wycinki z takich samych obrazków. Zadaniem dziecka jest dobranie wycinka do obrazka i ułożenie we właściwym miejscu. Ćwiczenie może być prowadzone indywidualnie lub z kilkorgiem dzieci równocześnie. Przy zajęciu indywidualnym kładziemy przed dzieckiem kilka całych obrazków oraz wycinki do nich pasujące i polecamy by ułożyło je we właściwych miejscach na obrazkach. Gdy zajęcia są grupowe każde dziecko ma przed sobą jeden cały obrazek. Prowadzący zajęcia pokazuje po jednym wycinku. Dziecko, które rozpozna, że dany wycinek pasuje do jego obrazka, otrzymuje go i kładzie w odpowiednim miejscu.
5. Układanie obrazków z części Do ćwiczenia tego używamy układanek zakupionych w sklepie lub wykonanych z pocztówek. Dziecku ze słabą sprawnością analizy i syntezy wzrokowej dajemy początkowo łatwe obrazki, a następnie coraz trudniejsze. O tym czy układanka jest łatwa czy trudna decyduje kilka cech:
 - liczba części obrazka
 - sposób pocięcia obrazka (cięcia ukośne lub proste)
 - czytelność elementów na poszczególnych odcinkach obrazka
 - treść obrazka i sposób jej przedstawienia
6. Dobieranie jednakowych form geometrycznych Jest to ćwiczenie analogiczne do ćwiczenia „Dobieranie jednakowych obrazków”. Zamiast rysunków przedstawiających przedmioty stosujemy tu formy geometryczne – abstrakcyjne.
7. Układanie kompozycji z oddzielnych figur geometrycznych. Ćwiczenie to jest zajęciem indywidualnym. Dziecko ma przed sobą wzór i odpowiedni zestaw form geometrycznych. Układając według wzoru rysunkowego musi wyodrębnić z rysunku poszczególne elementy składowe i rozpoznać jakie klocki im odpowiadają. Zestawiając kompozycję z pojedynczych klocków musi uwzględnić położenie danego elementu w stosunku do podstawy kompozycji i w stosunku do innych figur wchodzących w jej skład.

8. Kończenie rozpoczętych rysunków. W ćwiczeniu tym dziecko rysuje różne kompozycje, albo wykonuje rysunki przedstawiające różne przedmioty. Do każdego zajęcia przygotowujemy dziecku kartkę z rozpoczętym rysunkiem. Część rysunku może być wykonana ciągłą, pełną linią, a druga część linią przerywaną lub kropkami. Można też rysunek zaznaczyć tylko linią przerywaną lub kropkami. Dajemy wtedy dziecku wzór całej kompozycji i polecamy wykonać taką samą przez łączenie kropek.
9. Rysowanie kompozycji geometrycznych według wzoru. W tym ćwiczeniu dziecko musi odtworzyć cały wzór, nie mając do pomocy zaznaczonych punktów. Dziecko musi samo dojść do tego, z jakich form podstawowych składa się dana kompozycja i jak należy je narysować.
10. Rozpoznawanie zmian ilościowych i jakościowych w układach elementów – zabawa „Co tu się zmieniło”
11. Dobieranie zbiorów liczbowych w tym samym układzie (domina kwiatowe, domino klasyczne, kostki do gier)
12. wyszukiwanie różnic między obrazkami
13. wyszukanie podobieństw między obrazkami.
14. różnicowanie przecinających się figur a) kwadrat i trójkąt, b) kwadrat, trójkąt i okrąg, c) kwadrat, prostokąt, trójkąt, romb i okrąg. Należy narysować przecinające się figury na kartce. Następnie pokazujemy dziecku pojedyncze figury i polecamy, by takie same odnalazło na kartce (każdą figurę dziecko obrysowuje innym kolorem).
15. Dobieranie figur geometrycznych z tym samym układem kropek. Dziecko ma przed sobą duże kwadraty z odpowiednim układem kropek oraz małe kwadraty z tym samym układem kropek co duże kwadraty. Zadaniem dziecka jest dopasować figury parami. Dziecko musi brać pod uwagę układ kropek, a nie kolor kwadratu. W celu zwiększenia trudności ćwiczenia w zestawie małych kwadratów mogą być również takie, w których układ kropek nie pasuje do żadnego z dużych kwadratów

Ćwiczenia funkcji wzrokowych na materiale literowym

1. Układanie pociętych liter. Wycinamy z brystolu 12 prostokątów o wymiarach 11x 16 cm. Na prostokątach wpisujemy litery drukowane i pisane w trzech jednakowych seriach (3x4). Jedną serię pozostawiamy jako wzór (nie rozciętą). Pozostałe dwie rozcinamy na cztery równe części. Jedną serię rozcinamy na cztery równe prostokąty, a drugą na cztery trójkąty. Seria pierwsza służy jako wzór, a druga i trzecia do układania. Wyznaczamy dziecku następujące zadania:
 - Ułożyć jedną (dowolną literę) z prostokątów obserwując taką samą literę nie rozciętą.

- Ułożyć literę z trójkątów obserwując odpowiednią literę nie rozciętą
- Ułożyć dowolną literę z prostokątów lub trójkątów bez wzoru

Ćwiczymy z dzieckiem głównie te litery, z którymi ma ono kłopoty w pisaniu i czytaniu.

2. Rozpoznawanie i odwzorowywanie liter z układów dwu i trzyliterowych. Na kartkach papieru wypisujemy litery nakładające się na siebie o różnym kierunku nachylenia. Na jednej kartce piszemy po dwie litery, a na następnych po trzy i więcej liter. Potem proponujemy dziecku następujące zadania:

- Na planszy są dwie litery nakładające się na siebie. Proszę rozpoznać je, wypowiedzieć ich nazwy, a następnie napisać te litery osobno. Jedną literę kolorem czarnym, drugą kolorem czerwonym. Proponujemy dziecku napisać literę, z którą ma kłopoty w pisaniu podczas lekcji, kolorem czerwonym.
- Na planszy są trzy litery. Rozpoznać je proszę i napisać osobno. Kolor czerwony rezerwujemy dla liter, z którymi dziecko ma kłopoty w pisaniu podczas lekcji.

3. Rozpoznawanie liter wśród zestawu innych liter. Na karcie papieru piszemy określoną literę np. „a”. Na prawo od niej piszemy zestaw innych liter. Zadaniem dziecka jest odnalezienie wskazanej litery wśród zestawu wielu liter. W zestawie tym powinna znajdować się wskazana litera. Litera ta może pojawić się wielokrotnie. Po odnalezieniu litery dziecko ma za zadanie prawidłowo ją odczytać, a następnie napisać.

4. Rozpoznawanie podobnych i odmiennych liter w wyrazach. Na arkuszu papieru wypisujemy pary wyrazów:

lis	buda	wagon	podłoga
las	doła	głowa	pogoda

Każdą parę wyrazów zakreślamy ramką, pozostawiając po prawej stronie miejsce na wpisanie liter, które są wspólne dla tych par wyrazów oraz liter różniących te wyrazy. Zadaniem dziecka jest porównanie wyrazów w każdej parze, a następnie wpisanie liter w wydzielonym polu wspólnym dla obu wyrazów. Litery wspólne dla pary wyrazów dziecko wpisuje flamastrem czarnym, a odmienne flamastrem czerwonym.

Opracowanie Anna Makowska na podstawie poniższej literatury:

Literatura:

1. Teresa Gąsowska, Zofia Pietrzak -Stępkowska: „Praca wyrównawcza z dziećmi mającymi trudności w czytaniu i pisaniu - część II- zajęcia reedukacyjne
2. Irena Czajkowska, Kazimierz Herda: „Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w szkole”

